

ЗАВДАННЯ

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади

з географії

2024-2025 н.р.

8 клас

Теоретичний тур (40 балів)

1. Рельєф – це важливий фактор життєдіяльності людини. Назвіть рельєфотвірні чинники та вкажіть їх вплив на формування рельєфу України. Охарактеризуйте основні форми рельєфу України та покажіть їх зв'язок з тектонічною будовою. Як на вашу думку рельєф України впливає на господарство держави. (20 балів)

Тести (20 балів)

I. Тестові завдання

(Завдання 1-10. Оберіть одну правильну відповідь. За кожну правильну відповідь 1 бал)

1. Зазначте море, назване в честь адмірала, який розробив шкалу визначення сили вітрів:

А) Бофорта Б) Тасманове В) Лаптевих Г) Баренцове

2. Визначте, які значення географічних координат мають усі точки України:

А) пн. ш., зх. д.; Б) пн..ш.; сх..д.; В) пд..ш., зх..д. ; Г) пд..ш.. сх.. д.

3. У якій проєкції складаються карти Антарктиди та Арктики?

А) циліндричній

Б) конічній

В) азимутальній

Г) умовній.

4. Головна причина виникнення теплих і холодних течій у Світовому океані:

А) приливи й відпливи;

В) рельєф морського дна;

Б) постійні вітри землі;

Г) геомагнітні впливи.

5. Укажіть правильний варіант переведення числового масштабу в іменований:

А) 1 : 75 000 (в 1 см 7,5 км)

Б) 1 : 50 000 (в 1 см 500 км)

В) 1 : 30 000 000 (в 1 см 300 км)

Г) 1 : 2 500 000 (в 1 см 2500 км)

6. Визначте масштаб топографічної карти К—49—46—А-а:

А). 1:10000;

Б). 1:25 000;

В.) 1:50000;

Г.) 1:100000.

7. Про яке географічне положення України йдеться у характеристиці: «Перебуває між двома великими військово – політичними організаціями – НАТО (Організація Північноатлантичного договору) і ОДКБ (Організація договору про колективну безпеку)»:

- А) економіко - географічне; Б) транспортно – географічне;
В) політико – географічне; Г) фізико – географічне

8. За наведеними прямокутними координатами точок з'ясуйте, яка з них знаходиться найближче до екватора.

- А) X= 6064350, Y= 4308500 Б) X= 6066500, Y= 4307750
В) X= 6067350, Y= 4309250 Г) X= 6066750, Y= 4307150.

9. Укажіть метод географічних досліджень, який дає змогу дізнатися про природні умови минулого:

- А) експедиційний; Б) палеогеографічний; В) геохімічний; Г) історичний.

10. У якій оболонці атмосфери знаходиться озоновий шар?

- А) тропосфері Б) стратосфері В) мезосфері Г) термосфері

II. Тестові завдання на визначення відповідності (завдання 11 – 15).

Правильна відповідь на кожне запитання – 2 бали (за одну правильно визначену відповідність – 0,5 бала).

11. Установіть відповідність між формами рельєфу та материком.

1. Євразія	А) Капські гори, Драконові гори;
2. Африка	Б) Месопотамська низовина, плоскогір'я Декан;
3. Північна Америка	В) рівнина Налларбор, г. Костюшко;
4. Австралія	Г) Лаврентійська височина, Великі рівнини;
Д) Гвіанське плоскогір'я, хребет Східні Кордильєри

12. Установіть відповідність між способами картографічного зображення та об'єктами і явищами, для зображення яких їх використовують:

1. значки	А) ґрунти
2. ізолінії	Б) температура повітря
3. лінійні знаки	В) кордони держав

Практичний тур (36 балів)

Розв'яжіть задачі:

1. Визначити відносну висоту між вершинами гори А і гори Б, якщо температура на рівні моря 21,5 °С, а на вершині гори А 15,5 °С. Атмосферний тиск на рівні моря 730 мм.рт.ст., а на вершині гори Б 580 мм.рт. ст. (6 балів)
2. Визначте температуру на дні шахти глибиною 700 м, якщо середньорічна температура місцевості 7,8 градуса, глибина ізотермічного горизонту 20 м, а геотермічний градієнт становить 3 градуси на 100 метрів. (6 балів)
3. Зазначте назви об'єктів-рекордсменів та нанесіть їх на контурну карту світу (12 б.+12 б.)

№	Характеристика об'єкта	назва
1	Найбільше за площею море світу	
2	Найширша протока земної кулі	
3	Затока, в якій спостерігаються найвищі припливи у Світовому океані.	
4	Найбільший півострів на земній кулі	
5	Місто Африки, де була зареєстрована найвища температура повітря	
6	Найповноводніша річка світу.	
7	Найдовша гірська система	
8	Найбільша пустеля світу.	
9	Найвищий водоспад світу	
10	«Полюс холоду» північної півкулі	
11	Найменша за площею країна світу	
12	Найактивніший вулкан світу	

Максимум 76 балів

ЗАВДАННЯ

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади

з географії

2024-2025 н.р.

9 клас

Теоретичний тур (32 бали)

Творче питання:

1. Транснаціональним корпораціям (ТНК) належить важлива роль у міжнародному поділі праці. Їх називають «мотором світової економіки». Що таке ТНК? Який механізм їхньої діяльності? Який вплив має діяльність ТНК на існування інтеграційних угруповань та географію сучасного світового господарства? У яких сферах господарства вони найбільш поширені? Наведіть приклади ТНК, які існують на території України, та вкажіть види їхньої діяльності. (12 балів)

Тести (20 балів)

I. Тестові завдання

(Для тестів 1-10 оберіть одну правильну відповідь. За кожен правильну відповідь 1 бал)

1. Укажіть частку світового виробництва, що припадає на так звану «Групу двадцяти» (G-20).
А 90 % ВВП світу
Б 80 % ВВП світу
В 70 % ВВП світу
Г 60 % ВВП світу
2. Яка з країн посідає перше місце в світі за виробництва мінеральних добрив?
А США
Б Індія
В Китай
Г Німеччина
3. У якому з тверджень об'єкт має правильну характеристику.
А Карпати – альпійська складчастість – куести – озокерит
Б Кримські гори – яйли – 1545 м – карст – каньйони – селі
В Причорноморська низовина – абсолютні висоти 120-150 м – Скіфська платформа – герцинське горотворення – каньйони
Г Волино-Подільська плита – породи крейдового періоду – кам'яне вугілля – Поліська низовина – кари й цирки
4. Зазначте, у якій проекції передаються без спотворень площі географічних об'єктів
А рівновелика
Б довільна
В рівнокутна
Г рівнопроміжна
5. Укажіть дату створення «земного яблука» Мартіном Бехаймом.
А 1492
Б 1493
В 1494
Г 1495

6. Оберіть столиці країн – членів АСЕАН.
А Янгон, Дакка, Ісламабад
Б Джакарта, Маніла, Ханой
В Бангкок, В'єтъян, Пекін
Г Катманду, Нью-Делі, Коломбо
7. Укажіть область України, в якій ще залишилися посівні площі під хміль.
А Херсонська
Б Рівненська
В Одеська
Г Харківська
8. Оберіть серед країн, що розвиваються, ту, що належить до нафтодобувних.
А Антигуа і Барбуда
Б Оман
В Гаїті
Г Філіппіни
9. У яких країнах 90 % електроенергії виробляють ТЕС.
А Австралія, Парагвай
Б Швеція, Франція
В Південна Африка, Саудівська Аравія
Г Польща, Бразилія
10. Виберіть варіант відповіді з правильно зазначеним типом електростанції, назвою та місцем розміщення.
А ГЕС – Південноукраїнська – м. Південноукраїнськ
Б ТЕЦ – Рівненська – м. Нетішин
В ТЕС – Вуглегірська – м. Світлодарськ
Г ГАЕС – Тербле-Ріцька – м. Світловодськ

II. Тестові завдання 11-15 потребують короткої відповіді (максимальна кількість балів за одне завдання – 2 бали)

11. Визначте межу між восьмим і дев'ятим годинними поясами (указати довготу) без урахування проходження державних кордонів між країнами
12. Наведіть приклади країн, що знаходяться в двох частинах світу:
1) в Європі й Африці
2) в Азії та Африці
13. Визначте висоту полуденного сонця в дні рівнодення для міста Києва (50° 30' пн. ш., 30° 30' сх. д.)
14. Оберіть острови, на яких є хоча б один активний вулкан: Мадагаскар, Ісландія, Ява, Ірландія, Куба, Хонсю, Тасманія, Сицилія.
15. Визначте географічні координати міста, якщо Сонце в ньому сходить на 10 годин 24 хвилини пізніше, ніж на 180° д., а висота Полярної зірки над горизонтом становить близько 50°.

Практичний тур (30 балів)

Розв'яжіть задачі:

1. На топографічній карті масштабу 1:10 000 сад прямокутної форми мав довжину 12 см, а ширину 6,5 см. Пізніше сад розширили, збільшивши його довжину на 200 м, а ширину вдвічі. Якою стала площа саду? **(6 балів)**
2. Гірськолижник, що стартував в Альпах на абсолютній висоті 2450 м, де температура повітря становила -18°C , спускається із середньою швидкістю 84 км/год схилом крутизною 30° та фінішує через 2 хвилини 30 секунд. Визначте: довжину траси в метрах; температуру повітря на фініші; скільки горизонталей перетнула траєкторія руху гірськолижника на карті, якщо горизонталі на ній проведено через 200 м. **(6 балів)**
3. Заповніть таблицю, визначіть тип та місце знаходження зазначеного географічного об'єкту. Нанесіть дані об'єкти на контурну карту світу. **(0,5+0,5+0,5 або 1,5 бали за кожний рядок). (18 балів)**

№	Географічна назва	Тип географічного об'єкту	Де розташований об'єкт
	<i>Південний Буг</i>	<i>Річка</i>	<i>Україна</i>
1.	Альмаді		
2.	Кагул		
3.	Сновськ		
4.	Арнем-Ленд		
5.	Етна		
6.	Пелопоннес		
7.	Гнила Ліпа		
8.	Тарханкут		
9.	Камула		
10.	Ріо-Гранде		
11.	Марсель		
12.	Поопо		

Максимум – 62 бали

ЗАВДАННЯ

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади

з географії

2024-2025 н.р.

10 клас

Теоретичний тур (32 бали)

Творче питання:

1. Міністерство освіти і науки України оголосило про старт нового проєкту «Уроки енергоефективності» для поширення культури свідомого використання енергоресурсів. Як ви розумієте поняття «енергоефективність» та «енергозбереження»? Запропонуйте свій власний проєкт, який допоможе сформувати у користувачів звички енергозбереження і практичні навички раціонального споживання енергоресурсів, стане відпрацьованою навичкою для протидії викликам сьогодення. (12 балів)

Тести (20 балів)

I. Тестові завдання

(Для тестів 1-10 оберіть одну правильну відповідь. За кожен правильну відповідь 1 бал)

- «Малі» економічно розвинуті країни Європи вирізняються особливим типом їхньої участі в міжнародному географічному поділі праці, а саме...
А експортують переважно сировину та напівфабрикати
Б виробляють зорієнтовану на внутрішній ринок продукцію
В спеціалізуються на виробництві окремих видів товарів і послуг
Г спрямовують ресурси на розвиток лише одного виду послуг.
- Країни Африки «будують» живу стіну зі стійких до посухи дерев на південній межі Сахари. Після завершення проєкту буде відновлено...
А землі, деградовані внаслідок спустелення
Б екваторіальні ліси, знищені внаслідок лісозаготівлі
В водні ресурси, виснажені водомісткими виробництвами
Г заповідні території, уключені в господарське використання.
- Укажіть, яким буде всесвітній час, якщо на меридіані 30° сх. д. місцевий час 3 год 00 хв.
А 4.00 год
Б 3.00 год
В 2.00 год
Г 1.00 год.
- Оберіть складчасті структури альпійського віку.
А Атлас і Памір

- Б Тянь-Шань і Судети
В Урал і Аппалачі
Г Алтай і Хібіни.
5. Укажіть океанічну течію, яка двічі на рік міняє свій напрямок.
А Бенгельська
Б Сомалійська
В Перуанська
Г Куросіо.
6. Укажіть, наслідком якого процесу є моренні пасма Волині.
А льодовикової акумуляції
Б еолової акумуляції
В річкової акумуляції
Г морської акумуляції.
7. Укажіть правильний перелік країн-лідерів у сфері суднобудування.
А Китай, Республіка Корея, Японія
Б США, Велика Британія, Франція
В Канада, Італія, Сінгапур
Г Іспанія, Австралія, Індонезія.
8. Який народ, з наведених нижче, має сформований культурно-історичний ареал, що наразі розділений кордонами чотирьох суміжних держав?
А кхмери
Б курди
В кельти
Г каталонці.
9. Визначте температуру на дні шахти глибиною 700 м, якщо середньорічна температура місцевості $7,6^{\circ}\text{C}$, глибина ізотермічного горизонту 20 м, а геотермічний градієнт становить 3°C на 100 метрів.
А $28,6^{\circ}\text{C}$ Б 28°C В 30°C Г $26,5^{\circ}\text{C}$
10. На якій висоті знаходиться витік Південного Бугу, якщо похил його річища становить 41 см/км, а довжина річки 857 км.
А 837 м Б 351 м
В 531 м Г 41 м

II. Тестові завдання 11-15 потребують короткої відповіді (максимальна кількість балів за одне завдання – 2 бали)

11. Визначте межу між восьмим і дев'ятим годинними поясами (указати довготу) без урахування проходження державних кордонів між країнами
12. Визначте висоту полуденного сонця в дні рівнодення для міста Києва ($50^{\circ} 30'$ пн. ш., $30^{\circ} 30'$ сх. д.)
13. Оберіть острови, на яких є хоча б один активний вулкан: Мадагаскар, Ісландія, Ява, Ірландія, Куба, Хонсю, Тасманія, Сицилія.
14. Увідповідніть форму рельєфу і тектонічну структуру в межах України.
- 1 Приазовська височина А) Український щит;
2 Полтавська рівнина Б) Скіфська плита;

- 3 Середньоруська височина В) Волино-Подільська плита
 4 Товтри Г) Дніпровсько-Донецька западина;
 Д) Воронезький кристалічний масив

15. Визначте відповідність між географічними картами та їхнім змістом і призначенням

1 загальногеографічні карти	А показують розміщення лише чітко визначених для даної карти об'єктів: природних явищ чи населення, господарства чи об'єктів культури
2 тематичні карти	Б призначені для виконання за їх допомогою досліджень, отримання детальної, достовірної інформації
3 туристичні карти	В з однаковою детальностю відображають усі географічні об'єкти місцевості: рельєф, річки, озера, ґрунти, рослинний і тваринний світ, населені пункти, шляхи сполучення, господарські об'єкти
4 науково-довідкові карти	Г відображено історичні пам'ятки, музеї, заповідники, готелі тощо
	Д позначено лінії укріплень, напрямки руху військ

Практичний тур

Розв'яжіть задачі:

1. Атмосферний тиск у місті А на узбережжі моря становив 740 мм. На вершині гори у цьому самому місті через годину тиск встановився на позначці 660 мм. Який атмосферний вихор зайшов на територію, якщо висота гори-1200м, а атмосферний тиск знижується в середньому на 10 мм через кожні 100 м висоти?**(6 балів)**
2. Визначіть ВВП на душу населення в країні на кінець року, якщо загальний обсяг ВВП становить 50000млн дол.США. Чисельність населення на початок року становила 12 млн.ос, протягом року рівень народжуваності становив 14 проміле, рівень смертності- 9 проміле. За рік виїхало з країни 80 тис. осіб, приїхали на постійне місце проживання 520 тис.осіб **(6 балів)**
3. Користуючись інформацією про 12 об'єктів світу, впишіть в таблицю назву кожного об'єкта, позначіть його на карті світу відповідними цифрами.**(24 бали)**

№	Інформація про об'єкт	Назва об'єкта	№ на карті
1.	Гори, де розташована найдовша у світі(587 км) печерна система Мамонтова Флінт Рідж		1
2.	Найглибше (1642 м)озеро світу, улоговина являє собою глибинний розлом		2
3	Найбільше в Африці за площею озеро; входить в річкову систему Ніла. Глибина -до 80 м.		3
4	Плоскогір'я архей –протерозойського віку на півострові Індостан, багате на руди металів.		4
5.	Озеро, його відмітка- -15 . Під час дощів озеро найбільше на материку.		5
6	Ріка, на якій утворився повноводний і високий(до 120 м) водоспад Африки, відкритий Д.Лівінгстоном		6
7	Великий острів на серединно-океанічному рифтовому хребті з вулканами Лакі, Хеймаей.		7
8	Гора, найвища точка одного з материків(2228 м), головний об'єкт однойменного національного парку		8
9	Пустеля, де 13 вересня 1922 року в м. Ель-Азізія було зафіксовану найвищу температуру на Землі +57,7		9
10	Вулканічне нагр'я на півдні одного з материків з вулканами Орїсаба, Попокатепетль		10
11	Низовина на півночі одного з материків. Природу її називають «льянос», багата на родовища нафти		11
12	Субрегіон Океанії, де в центрі й на півдні Тихого океану є понад 1000 коралових і вулканічних островів		12

Максимум – 68 балів

ЗАВДАННЯ

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади

з географії

2024-2025 н.р.

11 клас

Теоретичний тур (32 бали)

Творче питання:

1. До числа загальних географічних закономірностей входять : цілісність, кругообіг речовин та енергії, ритмічність, зональність. Розкрийте сутність цих закономірностей, наведіть приклади прояву їх у природі. Як людина повинна враховувати кожен з цих закономірностей у господарській діяльності? Для підтвердження своїх думок можна підбирати приклади як по державах(регіонах) світу, так і по Україні. (12 балів).

Тести (20 балів)

I. Тестові завдання

(Для тестів 1-10 оберіть одну правильну відповідь. За кожен правильну відповідь 1 бал)

1. Яка характеристика залізорудної промисловості світу є помилковою?
А 80 % видобутку припадає на три країни – Китай, Австралія, Бразилія
Б у багатьох країнах Європи родовища залізних руд виснажено
В понад 85 % покладів залізної руди потребують збагачення
Г в Україні дуже низький вміст металу в руді.
2. Який з показників можна обрахувати на основі статево-вікової піраміди населення?
А Коефіцієнт природного приросту
Б Коефіцієнт смертності немовлят
В Коефіцієнт демографічного навантаження
Г Сальдо міграції.
3. Моренні пасма Волині – це приклад...
А льодовикової акумуляції Б річкової акумуляції
В еолової акумуляції Г морської акумуляції.
4. Укажіть країну, підприємства якої в глобальному ланцюзі доданої вартості, перейшли з початкової ланки (постачання фосфоритів на світовий ринок) у групу країн-лідерів за обсягом виробництва з власної сировини та експорту продукції з вищою доданою вартістю.
А Марокко.
Б Словенія
В Чилі

Г Україна

5. Метрополітен Стокгольма збудований у скельних кристалічних породах і нагадує печери. У якому з міст України метробуд має справу з подібними породами?

А Дніпро

Б Київ

В Донецьк

Г Харків.

6. Для якої з наведених європейських країн характерний природний приріст населення?

А Італія

Б Португалія

В Угорщина

Г Франція.

7. Це гора є найвищою точкою усієї Західної та усієї Південної півкулі Землі. Раніше помилково вважалася згаслим вулканом. Вершину гори вкривають льодовики, язики яких сягають довжини до 6 км. Гору названо за найменуванням річки, що бере початок на її схилах. У перекладі з мови індіанців кечуа це означає «кам'яний сторож».

А Женгіс

Б Аконкагуа

В Мак-Кінлі

Г Чогорі.

8. Товтри (Медобори), що окремими пасмами простягаються поперек Подільської височини, – це...

А тектонічні складки

Б давні коралові рифи

В ланцюги згаслих вулканів

Г морени давніх льодовиків.

9. Які метали можна назвати «символом нашого часу»?

А мідь, срібло, золото

Б залізо, свинець, олово

В титан, кобальт, берилій

Г чавун, цинк, алюміній.

10. Який з прикладів розвитку промислових районів доцільно застосувати для розроблення проєкту реіндустріалізації Донбасу?

А нарощування металургійного виробництва в «Індійському Рурі»

Б перетворення Рейн-Рурського регіону на зону технопарків і високотехнологічних виробництв

В концентрування енергоємних виробництв біля каскаду ГЕС на північному заході США

Г будівництво нового району Нью-Делі в межах міста для розміщення державних установ.

II. Тестові завдання 11-15 потребують короткої відповіді (максимальна кількість балів за одне завдання – 2 бали)

11. Визначте атмосферний тиск на вершині гори Говерла, якщо на висоті 191 м він становить 720 мм рт. ст.
12. Визначте географічні координати точки **М**, яка на земній кулі є протилежною до точки **Р** з координатами 29° пд. ш. і 40° зх. д.
13. Визначте магнітний азимут, якщо дирекційний кут, який було виміряно на топографічній карті, дорівнює 64°, а поправка напрямку (відхилення магнітної стрілки) західна і становить 10°27'.
14. Визначте на скільки хвилин відрізняється місцевий час Києва (30°30' сх. д.) і Вінниці (28°30' сх. д.).
15. Зазначте визначальний чинник, що впливає на розміщення:
1) виробництва алюмінію _____
2) хімії полімерів _____

Практичний тур (36 балів)

Розв'яжіть задачі:

1. Атмосферний тиск у місті А на узбережжі моря становив 740 мм. На вершині гори у цьому самому місті через годину тиск встановився на позначці 660 мм. Який атмосферний вихор зайшов на територію, якщо висота гори-1200м, а атмосферний тиск знижується в середньому на 10 мм через кожні 100 м висоти?**(6 балів)**
2. Визначіть ВВП на душу населення в країні на кінець року, якщо загальний обсяг ВВП становить 50000млн дол.США. Чисельність населення на початок року становила 12 млн.ос, протягом року рівень народжуваності становив 14 проміле, рівень смертності- 9 проміле. За рік виїхало з країни 80 тис. осіб, приїхали на постійне місце проживання 520 тис.осіб **(6 балів)**
3. Користуючись інформацією про 12 об'єктів світу, впишіть в таблицю назву кожного об'єкта, позначіть його на карті світу відповідними цифрами.**(24 бали)**

№	Інформація про об'єкт	Назва об'єкта	№ на карті
1.	Гори, де розташована найдовша у світі(587 км) печерна система Мамонтова Флінт Рідж		1
2.	Найглибше (1642 м)озеро світу, улоговина являє собою глибинний розлом		2

3	Найбільше в Африці за площею озеро; входить в річкову систему Ніла. Глибина -до 80 м.		3
4	Плоскогір'я архей –протерозойського віку на півострові Індостан, багате на руди металів.		4
5.	Озеро, його відмітка- -15 . Під час дощів озеро найбільше на материку.		5
6	Ріка, на якій утворився повноводний і високий(до 120 м) водоспад Африки, відкритий Д.Лівінгстоном		6
7	Великий острів на серединно-океанічному рифтовому хребті з вулканами Лакі, Хеймаей.		7
8	Гора, найвища точка одного з материків(2228 м), головний об'єкт однойменного національного парку		8
9	Пустеля, де 13 вересня 1922 року в м. Ель-Азізія було зафіксовану найвищу температуру на Землі +57,7		9
10	Вулканічне нагір'я на півдні одного з материків з вулканами Орсаба, Попокатепетль		10
11	Низовина на півночі одного з материків. Природу її називають «льянос», багата на родовища нафти		11
12	Субрегіон Океанії, де в центрі й на півдні Тихого океану є понад 1000 коралових і вулканічних островів		12

Максимум – 68 балів

